

stratakis

Από:
Αποστολή:
Προς:
Θέμα:
Συνημμένα:

Georgios Britzolakis [gbritzol@gmail.com]
Τρίτη, 12 Οκτωβρίου 2010 2:24 μμ
mstratak@otenet.gr
Πόρισμα συνήγορου του πολίτη.
fax-20101006-100834_1286370510.7800.pdf

Αναφορά στο
εξωτερικών
Μανώλης Δ. Βραυκάκης
Βαγγέλης Ν. Ηραυλίδης

Κύριε Στρατάκη,

Σας στέλνω το πόρισμα από τον συνήγορο του πολίτη. Το πορίσμα απαντά σε όλα τα επιχειρήματα που παραθέτει ο πρόξενος για την άρνηση του πιστοποιητικού και δεν αφορά μόνο την δικιά μου περίπτωση αλλά όλες τις περιπτώσεις από παρόμοιες αναφορές. Από μια έρευνα που έκανα το βρήκα τα παρακάτω τα οποία μπορούν να σας φανούν χρήσιμα:

1. Ο κύριος Αλεξανδρής είναι ο πρόξενος και όχι ο πρέσβης. Ο κύριος πρέσβης είναι ο κύριος Βασσίλης Κασκαρέλης ο οποίος είναι και ανώτερος του Αλεξανδρή.
2. Το πρόβλημα από τι έχω καταλάβει το δημιουργεί ο στρατολόγος στην Νέα Υόρκη του οποίου το όνομα είναι Μιχαλατζίδης (η κάτι τέτοιο) ο οποίος είναι και αρκετά αθυρόστομος όπως αναφέρει ο Παναγιώτης Ηπειρώτης (στην Ιστοσελίδα του που αναφέρει τις εκφράσεις που χρησιμοποιεί), και από την άλλη δεν έχει καμία δικαιοδοσία να ανακατεύεται και σκόπιμως τον καλύπτουν οι πρεσβείες γιατί είναι ο μόνος που απειλείται η θέση του.
3. Παλαιότερα είχε γίνει αναφορά από τον Μ. Χρυσοχοΐδη (βλέπε: <http://www.omhroi.gr/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=2595>). Η οποία σε απάντηση του το ΓΕΕΘΑ απαντά το εξής: "εφόσον οι ενδιαφερόμενοι αποδεικνύουν παροχή εργασίας η οποία φέρει όλα τα χαρακτηριστικά της βιοποριστικής σχέσης, μεταπίπτουν στην κατηγορία του μόνιμου κατοίκου εξωτερικού, ανεξάρτητα από το αν η εργασία τους αυτή είναι συνυφασμένη με τη φοιτητική ιδιότητα"

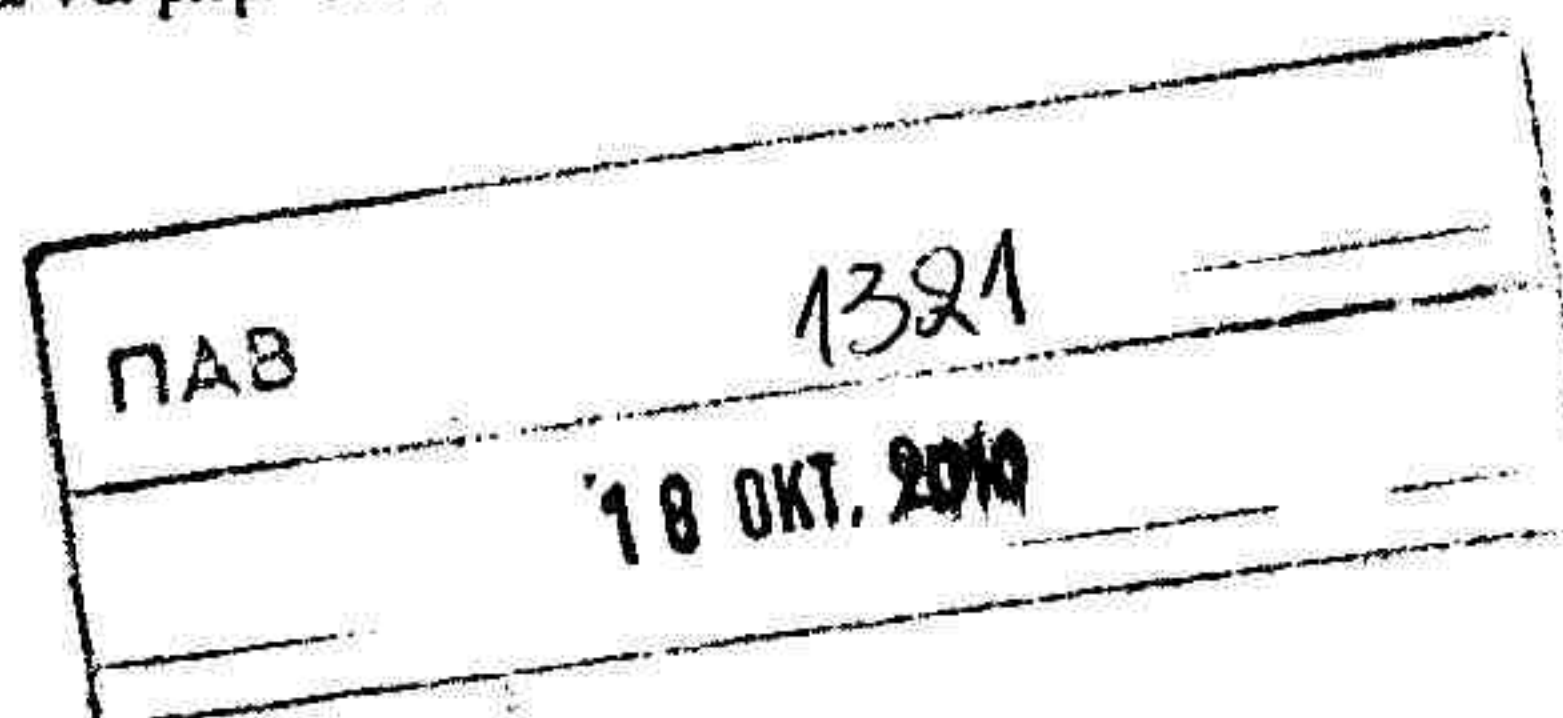
Από τι έχω καταλάβει αυτοί χορηγούν το πιστοποιητικό σε όποιον αυτοί θέλουν (ίσως σε αυτούς που ανήκουν στο κόμμα τους) γιατί έχει στον παρελθόν χορηγηθεί σε άτομα από τις ίδες πρεσβείες. Αν θέλει το Υπουργείο Εξωτερικών να τους πείσει μπορεί ανά πάσα στιγμή να ανοιχτεί το πρωτόκολλο και να καταλάβουν την αυθερεσία τους. Για το γραφείο της Washington δεν έχω στοιχεία αλλά για το γραφείο της Νέας Υόρκης έχω στοιχεία που αποδεικνύουν ότι το πιστοποιητικό έχει χορηγηθεί σε άτομα σε παρόμοια κατάσταση.

Τις προάλλες άλλαξαν και τα τηλέφωνα τους (εσωτερικά) για να μην μπορεί κανείς απ' ευθείας να επικοινωνεί μαζί τους. Αυτό που ίσως να αντιμετωπίσετε όπως έχω και γω πρόβλημα είναι να μιλήσεις απ' ευθείας μαζί τους. Πετούν το μπαλάκι αλλού για να μην είναι υπεύθυνοι.

Αν έχεις κάποιες άλλες ερωτήσεις πες μου.

Με τιμή,

Μπριτζολάκης Γιώργος.

No virus found in this incoming message.

Checked by AVG - www.avg.com

Version: 9.0.862 / Virus Database: 271.1.1/3192 - Release Date: 10/12/10 09:34:00

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Αθήνα, 25 Ιουλίου 2007
Αρ. πρωτ.: 3499.06.2.4
(& 6859 / 8646 / 14946.06.2.4.
15379.06.2.3)
Χειριστής: Μιχάλης Γαπαόγας
Τηλέφωνο: 210 - 72 89 633
Φαξ: 210 - 72 89 643

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας
Διεύθυνση Στρατολογικού
Τμήμα Νομοθεσίας
Στρατόπεδο Παπάγου
115 25 ΑΘΗΝΑ

Αξιότιμοι κύριοι,

Όπως ήδη γνωρίζετε από αλληπάλληλα έγγραφά μας που σας είχαν, μέχρι στιγμής, απλώς κοινοποιηθεί προς ενημέρωση, ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε, μέσα σε διάστημα ενός μόνον έτους, δεκάοκτώ αναφορές στρατευσίμων σχετικά με τη χορήγηση προξενικού πιστοποιητικού ιδιότητας μόνιμου κατοίκου εξωτερικού για στρατολογική χρήση κατ' άρθρο 25 παρ. 1 ν. 3421/2005. Από αυτές, δεκατρείς έχουν εν τω μεταξύ τεθεί στο αρχείο (είτε χρηγήθηκε τελικώς το πιστοποιητικό, είτε ο Συνήγορος του Πολίτη έκρινε νόμιμη την άρνηση του προξενείου, είτε ο ενδιαφερόμενος εγκατέλειψε την προσπάθειά του), ενώ πέντε εκκρεμούν.

1. Εισαγωγή: ζητήματα εποπτικής και καθοδηγητικής αρμοδιότητας

Έχοντας υπ' όψη τόσο τη σαφή κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ προξενικών και στρατολογικών αρχών σύμφωνα με τον νόμο, όσο και την εξ αρχής εκπεφρασμένη και ορθότατη άποψη της υπηρεσίας σας (έγγραφό σας υπ' αρ. πρωτ. Φ.429.1/33/152731/Σ.583/12.4.2006 προς το Υπουργείο Εξωτερικών: «οι συντονιστικές οδηγίες προς όλες τις προξενικές αρχές να εκδίδονται από την Διεύθυνσή σας σε κεντρικό επίπεδο ... ο αποσπασματικός τρόπος υποβολής των ερωτημάτων δεν βοηθά στην συντονισμένη, ενιαία και ομοιόμορφη αντιμετώπιση των αναφερόμενων προβλημάτων ... με εγκύκλιό σας ενημερώσατε όλες τις ελληνικές προξενικές αρχές να υποβάλλουν τα ερωτήματά τους προς την Διεύθυνσή σας, η οποία θα προβαίνει σε έκδοση συντονιστικών οδηγιών για τα θέματα που έχουν επιλυθεί»), ο Συνήγορος του Πολίτη παγίως απευθυνόταν πρώτον μεν στα αντίστοιχα προξενεία, εν συνεχεία δε (όποτε δεν πειθόταν από τις προβαλλόμενες αιτιολογήσεις) στο Υπουργείο Εξωτερικών, επισημαίνοντας τόσο τις επί της ουσίας αντιρρήσεις και εισηγήσεις του, όσο και τις παρατηρούμενες αξιοσημείωτες αποκλίσεις ανάμεσα στα προξενεία, οι οποίες γεννούν, εν τέλει, ζήτημα άνισης μεταχείρισης μεταξύ των κατά τόπους εγκατεστημένων στρατευσίμων.

Μετά μακρά σιωπή, το Υπουργείο Εξωτερικών παρέσχε μόλις προ ολίγων εβδομάδων (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791/ΑΣ2415/2.5.2007) την απάντηση «ότι τα Προξενεία της χώρας μας ενεργούν εφαρμόζοντας τις αποφάσεις των διαφόρων Υπουργείων τα οποία εκπροσωπούν κατά περίπτωση ... η Ε3 Διεύθυνση δεν έχει αρμοδιότητα άμεσης παρέμβασης». Κατόπιν αυτού, και παρά τις ενστάσεις του απέναντι στο ενδεχόμενο αντιμετώπισης απλών αποκεντρωμένων δημοσίων υπηρεσιών ως αυτοδιοικουμένων οργανισμών, ο Συνήγορος του Πολίτη δεν διαθέτει άλλη επιλογή από το να θέσει εκ νέου και εκ του μηδενός ενώπιον του Ι'ΕΕΘΑ όλα τα εκκρεμή ζητήματα, εισηγούμενος την αντιμετώπιση αυτών σε γενικό, κατ' ανάγκην δε ακόμη και σε ατομικό επίπεδο.

2. Έννοια και απόδειξη της «βιοποριστικής εγκατάστασης»

Καλούμενα ν' αποτιμήσουν την ύπαρξη «βιοποριστικής εγκατάστασης», τα προξενεία ενίοτε αξιώνουν απόδειξη συστηματικής άσκησης επαγγέλματος και σωρευτική προσκόμιση εργοδοτικών, ασφαλιστικών και φορολογικών βεβαιώσεων. Συχνά απορρίπτεται ως μη συνεκτιμήσιμη η απασχόληση στο

Πανεπιστήμιο στο οποίο ταυτόχρονα φοιτούσε ο ενδιαφερόμενος, ακόμη και αν αποδεικνύεται πλήρως ότι επρόκειτο περί εξαρτημένης εργασίας και όχι υποτροφίας, ενώ εξ ίσου ανατιολόγητα ποικίλλει το κατώτερο όριο εισοδήματος το οποίο γίνεται δεκτό ως προϋπόθεση «βιοπορισμού». Σύμφωνα, λόγου χάριν, με το Προξενικό Γραφείο Στουκχόλμης (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.727/ΑΣ81/2.3.2006), «ο όρος βιοποριστική εγκατάσταση σημαίνει ότι είχατε εργασία από την οποία κερδίζατε χρήματα στο εξωτερικό», οπότε θα πρέπει να προσκομισθούν «εκκαθαριστικά φορολογικών δηλώσεων και πιστοποιητικά εργασίας από τον εργοδότη, από όπου θα προκύπτει το διάστημα και το αντικείμενο της εργασίας». Το Προξενείο Νέας Υόρκης (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791.1/Α/11681/ΑΣ1402/24.7.2006) θεωρεί ότι πρέπει να υποβληθούν σωρευτικά «(α) βεβαιώσεις αποδοχών "W2 forms", (β) φορολογικές δηλώσεις», καθώς και ότι δεν αρκεί η «μερική απασχόληση» (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791.1/ΕΕ1550/ΑΣ893/4.6.2007). Με ανάλογη προδιάθεση, το Προξενείο Λονδίνου (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791.1/ΑΣ314/21.2.2007) εκτιμά ότι ακόμη και με τον συνδυασμό βεβαιώσεων ιδιώτη εργοδότη και φορολογικής αρχής «δεν διασφαλίζεται η συνδρομή των προϋποθέσεων βιοποριστικής εγκατάστασης», επί πλέον δε, παρεισάγοντας την προϋπόθεση αδιάκοπης απασχόλησης, δεν προσμετρά «κενό εργασιακής απασχόλησης δύο μηνών, κατά τη διάρκεια των οποίων δεν είναι γραμμένος σε ταμείο ανεργίας».

Ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά ότι οι απόψεις αυτές δεν στηρίζονται στις ισχύουσες διατάξεις (άρθρο 25 παρ. 1 περίπτ. β' ν. 3421/2005: «έχουν βιοποριστική εγκατάσταση και κατοικούν στο εξωτερικό για επτά τουλάχιστον συνεχόμενα έτη»), τις οποίες, μάλιστα, εν πολλοίς περιορίζουν. Ειδικότερα, η έννοια του «βιοπορισμού» είναι κατ' αρχήν ευρύτερη της εξαρτημένης εργασίας (στην οποία παραπέμπει η αξίωση προσκόμισης «πιστοποιητικού εργασίας από τον εργοδότη»), δεδομένου ότι θα μπορούσε να συμπεριλαμβάνει, λόγου χάριν, την παντός είδους μη εξαρτημένη εργασία, την άντληση εισοδημάτων από πάγια περιουσιακά στοιχεία στον τόπο εγκατάστασης κ.ο.κ., αποκλεισμένης, εν τέλει, μόνο της οικονομικής εξάρτησης από συννοικούντες γονείς ή από εμβάσματα εξ Ελλάδος. Επί πλέον, στην έννοια του «βιοπορισμού» υπάγεται μεν το στοιχείο της ύπαρξης κάποιου εulόγου ελάχιστου εισοδήματος, πλην όμως τούτο δεν είναι αναγκαίο να φορολογείται, οπότε η σώρευση των δικαιολογητικών και των αντιστοίχων ουσιαστικών προϋποθέσεων, αντί της εναλλακτικής ή ακόμη και ενδεικτικής παράθεσης αυτών, όχι μόνο δεν είναι κατανοητή, αλλ' ούτε ευρίσκει έρεισμα στην οικεία διάταξη (άρθρο 3 παρ. 2 της υπ' αρ. Φ.429.1/8/150107/10.1.2006 ΚΥΑ), όπου η αντίστοιχη παράθεση είναι εμφανώς ενδεικτική. Άλλωστε, ακόμη και η υπ' αρ. πρωτ. Φ.429.1/25/151659/Σ.421/9.3.2006 δική σας εγκύκλιος αφ' ενός αναγνωρίζει ως αποφασιστικό κριτήριο «βιοπορισμού» μόνο το επαρκές εισόδημα (και όχι την πληρότητα ή αποκλειστικότητα της απασχόλησης), δυνάμενο ν' αποδεικνύεται ελευθέρως με οποιοδήποτε από τα ενδεικτικώς απαριθμούμενα πιστοποιητικά, αφ' ετέρου κάνει λόγο για εναλλακτικά αποδεικτικά μέσα («ζητούν από τους ενδιαφερόμενους ... κάθε επίσημο στοιχείο που μπορεί ν' αποδεικνύει τη συνδρομή στα πρόσωπα τους των προϋποθέσεων που τίθενται»), αποκλείοντας κάθε ανατιολόγητη αξίωση σώρευσης. Ως προς την απαίτηση αδιάκοπης απασχόλησης, παρατηρείται ότι η έννοια του «βιοπορισμού» δεν απαιτεί επάγγελμα διαρκώς ενεργό για κάθε ένα εικοσιτετράωρο της επίμαχης επταετίας, η δε διατύπωση της υπ' αρ. πρωτ. Φ.429.1/25/151659/Σ.421/9.3.2006 εγκυκλίου σας («τυχόν προσωρινή διακοπή του επαγγέλματος με εγγραφή σε ταμείο ανεργίας ή μερική απασχόληση, θα πρέπει να εκτιμώνται κάθε φορά αν σε γενικά πλαίσια πληρούν την προϋπόθεση του βιοπορισμού») προφανώς δεν σημαίνει ότι ένα βραχύ διάστημα αναζήτησης εργασίας μεταξύ δύο επαγγελματικών απασχολήσεων προσμετράται μόνον εφ' όσον συνοδεύεται από εγγραφή σε ταμείο ανεργίας.

Αλλ' ακόμη και πέραν του πεδίου ευθύνης των προξενίων, παρατηρείται ότι η ίδια η υπ' αρ. πρωτ. Φ.429.1/25/151659/Σ.421/9.3.2006 εγκύκλιός σας φαίνεται να περιορίζει τις ρυθμίσεις του νόμου, καθ' όσον εισάγει την προϋπόθεση «συστηματικής άσκησης επαγγέλματος», έννοιας προφανώς στενότερης από τον «βιοπορισμό» ο οποίος θα μπορούσε να συμπεριλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη συγκέντρωση επαρκούς συνολικής αμοιβής από περιστασιακή ή αλληλοδιάδοχη (ήτοι μη «συστηματική») άσκηση διαφόρων επαγγελμάτων. Αφ' ης στιγμής ο ίδιος ο νόμος (άρθρο 25 παρ. 1 περίπτ. α' ν. 3421/2005) δέχεται ότι η ιδιότητα του μόνιμου κατοίκου εξωτερικού μπορεί ν' αποκτηθεί με άθροιση συνεχόμενων ετών παραμονής «σε μία ή περισσότερες χώρες», θα ήταν ανακόλουθο να επιβάλλεται, από τον εφαρμοστή των διατάξεων αυτών, η προσκόλληση σε σταθερό επάγγελμα ή η απασχόληση σ' αυτό κατ' αποκλειστικότητα (και όχι, λόγου χάριν, παράλληλα προς τη φοίτηση σε Πανεπιστήμιο).

3. Έννοια και απόδειξη της «κύριας και μόνιμης εγκατάστασης»

Καλούμενα ν' αποτιμήσουν την ύπαρξη «κύριας και μόνιμης εγκατάστασης», τα προξενεία προσφεύγουν στον ορισμό της «κατοικίας» κατά τον Αστικό Κώδικα και αξιώνουν, πέραν της πραγματικής εγκατάστασης, πλήρη απόδειξη «σκοπού μονιμότητας» για όλη τη διάρκεια του κρίσιμου χρόνου. Η ρευστότητα της παραμέτρου αυτής οδηγεί ορισμένα προξενεία σε παρακινδυνευμένους αυτοσχεδιασμούς, ως προς τον προσδιορισμό των ενδεδεγμένων αποδεικτικών μέσων. Έτσι, λόγω χάριν, το Προξενείο Αγίου Φραγκίσκου αρχικώς μεν (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.790.4/ΑΣ562/1.6.2006) ζήτησε από τον ενδιαφερόμενο συγκεκριμένα στοιχεία από τα οποία να προκύπτει τόσο η πραγματική εγκατάσταση («ενοίκιο ... τηλεφωνικός λογαριασμός»), όσο και η ύπαρξη ευλόγου ελάχιστου εισοδήματος («επίσημη βεβαίωση ... στην οποία να εμφανίζονται οι ετήσιες καθιρές σας αποδοχές»), πλην όμως μετά την προσκόμιση αυτών υπανεχώρησε (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.790.4/ΑΣ719/12.7.2006), θεωρώντας αυτά ανεπαρκή, όχι εξ αιτίας του περιεχομένου τους (λ.χ. λόγω χαμηλών αποδοχών), αλλά επειδή εξετίμησε ότι δεν μπορούν «να χαρακτηρισθούν ως κριτήριο αποδείξεως της βουλήσεώς σας να εγκατασταθείτε σταθερά και με σκοπό μονιμότητας στις ΗΠΑ». Ωστόσο, όπως ορθώς αναφέρεται στην παράγραφο 1β' της υπ' αρ. πρωτ. Φ.429.1/25/151659/Σ.421/9.3.2006 εγκυκλίου σας, ένα από τα ενδεικτικώς απαριθμούμενα αποδεικτικά μέσα προς θεμελίωση «σκοπού μονιμότητας» είναι, ακριβώς, η «εργασιακή σχέση». Εξ όλων, μάλιστα, των εκεί αναγραφόμενων κριτηρίων, το συγκεκριμένο είναι το μοναδικό ευρέως προσιτό και ευλόγως αξιόλογο, καθ' όσον τα μεν κριτήρια «γάμος με μόνιμο κάτοικο» και «αγορά ακινήτου» αφορούν εξ ορισμού εξαιρετικές περιπτώσεις (ενώ ενδεχόμενη ανελαστική εμμονή σ' αυτά θα συνιστούσε αθέμιτη διάκριση), το δε κριτήριο «δήλωση στο οικείο Δημαρχείο» δεν είναι καν δεκτικό εφαρμογής σε όλες τις χώρες. Ομοίως, το Προξενείο Νεαπόλεως αρχικώς μεν (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791/1074/ΑΣ475/21.9.2006) υπέδειξε την κατάθεση οποιωνδήποτε από κάποια ενδεικτικώς απαριθμούμενα δικαιολογητικά («εγγραφή στον οικείο Δήμο, αγορά ακινήτου, γάμος με μόνιμο κάτοικο, συμβόλαιο μίσθωσης κατοικίας, αποδείξεις πληρωμής λογαριασμών κοινής ωφελείας, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη κλπ»), στη συνέχεια όμως, και αφού κατατέθηκαν επί πλέον ακριβώς ορισμένα από τα απαριθμούμενα (βεβαιώσεις ανοίγματος τραπεζικού λογαριασμού και έκδοσης αριθμού φορολογικού μητρώου, αποδείξεις πληρωμών ασφαλιστρών και ενοικίου), απέρριψε εκ νέου το αίτημα (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791/158/ΑΣ85/30.1.2007) με την αιτιολογία ότι από τα προσκομισθέντα «προκύπτει μεν το υλικό στοιχείο της εγκατάστασης», πλην όμως ελλείπει «το βουλευτικό στοιχείο ... για την τεκμηρίωση του οποίου κρίνεται απαραίτητη η εγγραφή στα δημοτολόγια του ιταλικού δήμου διαμονής και η άδεια παραμονής για λόγους εγκατάστασης», κάνει δηλαδή λόγο για ανελαστική και αποκλειστική προσκόμιση δύο συγκεκριμένων δικαιολογητικών ως μόνων ικανών να θεμελιώσουν «βουλευτικό στοιχείο», και μάλιστα δικαιολογητικών που από τη φύση τους αφορούν τη νομιμότητα και όχι τη μονιμότητα της παραμονής. Στην ίδια κατεύθυνση, το Προξενείο Νέας Υόρκης (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791.1/367/ΑΣ199/8.2.2007) αρνείται να συνεκτιμήσει οποιοδήποτε στοιχείο έχει εκδοθεί σε χρόνο μεταγενέστερο του επίμαχου, με το επιχείρημα ότι «η αναδρομική απόδειξη του βουλευτικού στοιχείου με εκ των υστέρων ενέργειες ... δεν προκύπτει από καμιά εκ των νομοθετικών διατάξεων». Απευθυνόμενο, μάλιστα, σε αιτούντα ο οποίος κατέχει ακίνητη περιουσία στις ΗΠΑ, από γεννήσεως αμερικανική ιθαγένεια, από δεκαπενταετίας αμερικανική κοινωνική ασφάλιση, από της ενηλικιώσεώς του αμερικανικό εκλογικό βιβλιάριο και ταυτότητα μέλους αμερικανικού πολιτικού κόμματος, το ίδιο προξενείο (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791.1/546/21.12.2006) απαντά ότι «δεν κατέστη δυνατό να στοιχειοθετηθεί βούληση για σταθερή και μόνιμη εγκατάσταση, καθώς εισήλθατε στις ΗΠΑ με σκοπό τη φοίτηση».

Θεμέλιο της γενικευμένης αυτής πρακτικής φαίνεται ν' αποτελούν οι υπ' αρ. πρωτ. Φ.429.1/25/151659/Σ.421/9.3.2006 & Φ.429.1/57/154053/Σ.976/19.6.2006 εγκυκλίοι σας, καθώς ξεκινούν από τη διαπίστωση ότι «ο προσδιορισμός των εννοιών ... γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα ... ως βοηθητικά ερμηνευτικά εργαλεία χρησιμοποιούνται τόσο η θεωρία της νομικής επιστήμης, όσο και η νομολογία», αποδέχεται ως στοιχεία του ορισμού της μόνιμης εγκατάστασης «το πραγματικό ή υλικό στοιχείο της εγκατάστασης σ' έναν τόπο (corpus) και το βουλευτικό στοιχείο, η εγκατάσταση αυτή να είναι σταθερή και να γίνει με σκοπό μονιμότητας (animus)». Κατ' αρχήν ορθή, η εννοιολόγηση αυτή δεν είναι όμως δυνατό να συμπαρασύρει σε πλήρη αποδοχή όλων των θεωρητικών και νομολογιακών κατασκευών που αφορούν την απόδειξη του «βουλευτικού στοιχείου»: η έννοια του «σκοπού μονιμότητας» έχει διαπλασθεί για χρήση επί καταστάσεων δυναμένων ν' αποδεικνύονται σε πραγματικό χρόνο χωρίς ανάγκη αναδρομής στο παρελθόν (όπως, λόγω χάριν, κατά την εφαρμογή δικονομικών διατάξεων περί δωσιδικίας), η δε

εφαρμογή της παρίσταται εφικτό να επεκταθεί και επί καταστάσεων εκτεινομένων σε βραχύ χρονικό διάστημα (όπως, λόγου χάριν, οι διατάξεις περί μεταδημότευσης ή περί δασμολογικών απαλλαγών παλιννοστούντων μεταναστών, οι οποίες θέτουν ως προϋπόθεση τη διετή εγκατάσταση). Αντίθετα, δεν παρίσταται άνευ άλλου τινός αυτονόητη η επέκταση της αναζήτησης «σκοπιάς μονιμότητας» σε μακρά χρονικά διαστήματα όπως εκείνο του άρθρου 25 παρ. 1 περίπτ. α' ν. 3421/2005 («κόρια και μόνιμη εγκατάσταση ... για ένδεκα τουλάχιστον συνεχόμενα έτη») που θέτει ως προϋπόθεση άσκησης δικαιώματος την εγκατάσταση επί χρονικό διάστημα το οποίο, κατά κοινή αντίληψη, πολύ δύσκολα θα μπορούσε να συνιστά προσωρινότητα. Ομοίως κατά κοινή αντίληψη, για τους επιθυμούντες μόνιμη εγκατάσταση δεν παρίσταται καν εξ αρχής εφικτή η εξασφάλιση αντικειμενικών στοιχείων όπως η εύρεση σταθερής εργασίας, η αγορά ακινήτου ή ο γάμος. Έτσι, ακόμη και αν το «βουλευτικό στοιχείο» πρέπει πλασματικά να συντρέχει καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής, η απόδειξή του δεν παρίσταται εφικτή παρά μόνο με στιγμιαίες τομές μέσα στον χρόνο, όπως άλλωστε υπονοείται και στην υπ' αρ. πρωτ. Φ.429.1/25/151659/Σ.421/9.3.2006 εγκύκλιό σας («όλα τα πραγματικά στοιχεία που μπορούν να θεωρηθούν συστατικά της δημιουργίας κύριας και μόνιμης βιοποριστικής εγκατάστασης, ανεξάρτητα από το αν λαμβάνουν χώρα πριν, κατά ή μετά την έναρξη των σπουδών»). Αντίθετα, ενδεχόμενη αξίωση πλήρους και αναδρομικής απόδειξης αντικειμενικών στοιχείων που συγκροτούν «βουλευτικό στοιχείο» για ολόκληρη την ενδεκαετία, και μάλιστα ευθύς εξ αρχής για την πρώτη στιγμή αυτής, θα μπορούσε, εν τέλει, να καταστήσει τη σχετική διάταξη πλήρως ανεφάρμοστη. Δεν στερείται, άλλωστε, σημασίας η επισήμανση της αιτιολογικής έκθεσης του ν. 3421/2005, ότι «επαναπροσδιορίζεται η έννοια του μόνιμου κατοίκου εξωτερικού, προσαρμοσμένη στις επιταγές της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας ... μέχρι σήμερα η νομοθεσία ουσιαστικά αναφερόταν στα παιδιά των μεταναστών, ακιχώντας ξεπερασμένες κοινωνικές αντιλήψεις και πραγματικότητες περασμένων δεκαετιών». με οδηγό αυτήν ακριβώς τη δήλωση αλλά και αυτή καθ' εαυτήν τη «σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα», ο ερμηνευτής της διάταξης υποχρεούται ν' αποφύγει «κοινωνικές αντιλήψεις περασμένων δεκαετιών», οι οποίες απυσκοπούσαν στην πάση θυσία παρεμπόδιση δημιουργίας νέων «μονίμων κατοίκων εξωτερικού».

4. Η φοιτητική ιδιότητα ως τεκμήριο ή κώλυμα

Τόσο στην περίπτωση της εκτατοσύς «βιοποριστικής» όσο και σ' εκείνη της ενδεκαετούς «κύριας και μόνιμης εγκατάστασης», τα προξενεία ενίοτε αρνούνται εξ ορισμού να υπαγάγουν τα έτη κατά τα οποία ο αιτών διέθετε τη φοιτητική ιδιότητα, ανεξάρτητα από τα πέραν αυτής προβαλλόμενα στοιχεία. Έτσι, λόγου χάριν, το Προξενείο Νέας Υόρκης (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791.1/168/10.4.2006) στήριζε την άρνησή του στο επιχείρημα ότι ο αιτών βρίσκεται στις Η.Π.Α. «από το έτος 1995, ως μεταπτυχιακός φοιτητής και στη συνέχεια ως εργαζόμενος», εισήλθε εκεί «με θεώρηση εισόδου F1 (φοιτητική) ... η οποία κατ' αρχήν δεν επιτρέπει την άσκηση επαγγέλματος αλλά μόνο την απασχόληση στο ίδιο εκπαιδευτικό ίδρυμα και για περιορισμένο αριθμό ωρών», εξ ου δε εργαζόταν μέχρι το έτος 2000 «στο University of California ως Teaching Assistant and/or Research Assistant παράλληλα με τις σπουδές και με τους περιορισμούς που αναφέρθηκαν παραπάνω», οπότε πρώτον μεν «δεν προκύπτει η βούληση μόνιμης εγκατάστασης στις Η.Π.Α. μέχρι το έτος 2001», δεύτερον δε «μέχρι το έτος 2001, οπότε μεταβλήθηκε η κατηγορία της θεώρησης εισόδου ..., η εργασία ήταν άμεσα εξαρτημένη και συνέπεια της ιδιότητας ως μεταπτυχιακού φοιτητή και δεν μπορεί να θεωρηθεί ως συστηματική άσκηση επαγγέλματος με σκοπό τον βιοπορισμό». Κατά το ίδιο προξενείο (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791.1/ΕΕ1582/ΑΣ1165/15.6.2006), «η παρασχεθείσα εργασία στο University of California δεν μπορεί να χαρακτηριστεί σαν συστηματική άσκηση επαγγέλματος αφού ήταν άμεσα εξαρτημένη από την φοιτητική του ιδιότητα». Σε παρόμοια περίπτωση, το ίδιο προξενείο (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791.1/367/ΑΣ199/8.2.2007) συνάγει, από το γεγονός ότι ο αιτών κατά το αρχικό διάστημα της παραμονής του στις ΗΠΑ διέθετε φοιτητική θεώρηση εισόδου και εργαζόταν «στο Columbia University ως Graduate Research Assistant παράλληλα με τις σπουδές» του, ότι «δεν προκύπτει βούληση μόνιμης εγκατάστασης». Ομοίως το Προξενείο Αγίου Φραγκίσκου (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.790.4/ΑΣ391/19.4.2006) έκρινε ότι «η διαμονή στο εξωτερικό για την απόκτηση μεταπτυχιακού/διδακτορικού τίτλου, έστω και αν αμείβεται ως μερική απασχόληση, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί βιοποριστική εγκατάσταση». Αντιθέτως, κατά το Προξενείο Νεαπόλεως (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791/158/ΑΣ85/30.1.2007: «η εγκατάσταση για λόγους σπουδών θεωρείται κατά κανόνα προσωρινή, χωρίς πρόθεση μόνιμότητας ... για την τεκμηρίωση του βουλευτικού στοιχείου κρίνεται απαραίτητη η εγγραφή στα δημοτολόγια του παλικοῦ δήμου διαμονής και η άδεια παραμονής για λόγους εγκατάστασης») η φοιτητική ιδιότητα αποτελεί τεκμήριο έλλειψης βούλησης

μονιμότητας, το οποίο παρίσταται μεν μαχητό, πλην όμως δύναται ν' ανατραπεί μόνο με βάση δύο συγκεκριμένα δικαιολογητικά.

Ωστόσο, η φοιτητική ιδιότητα δεν είναι δυνατό ν' αποτελεί λόγο αποκλεισμού του «βιοπορισμού», καθ' όσον ο νομοθέτης, όπου θέλησε να θέσει συγκεκριμένες ιδιότητες ως ασυμβίβαστες προς εκείνη του μονίμου κατοίκου εξωτερικού, το έπραξε ρητώς (λ.χ. άρθρο 25 παρ. 2 περίπ. στ' ν. 3421/2005, προκειμένου περί δημοσίων υπαλλήλων και των τέκνων τους). Ακόμη και υπό τη στενότερη δυνατή ερμηνεία, εκείνην η οποία ταυτίζει τον «βιοπορισμό» με την εργασία (αποκλείοντας, λόγου χάριν, τη λήψη υποτροφιών), παρίσταται ανατιολόγητη η άρνηση της διοίκησης να χαρακτηρίσει «βιοποριστική εργασία» μόνον απασχόληση εκ μόνου του λόγου ότι σ' αυτήν εμφανίζεται ως εργοδότης το Πανεπιστήμιο όπου φοιτούσε ο ενδιαφερόμενος, ακόμη και όταν από ρητές εγγραφές στις προσκομισθείσες φορολογικές και ασφαλιστικές βεβαιώσεις (*Employer's name: Stanford University*) προκύπτει ότι, κατά την επίμαχη περίοδο, μεταξύ του Πανεπιστημίου και του φοιτητή ίσχυσε και εφαρμόσθηκε σύμβαση εργασίας (και όχι υποτροφίας). Όπως, άλλωστε, ρητώς αναφέρει και η υπ' αρ. πρωτ. Φ.429.1/57/154053/Σ.976/19.6.2006 εγκύκλιός σας, η απασχόληση προσμετράται οποτεδήποτε «φέρει χαρακτηριστικά εργασιακής σχέσης και δεν έχει τη μορφή υποτροφίας».

Αλλ' ούτε θα ήταν δυνατό να θεωρηθεί ότι η φοιτητική ιδιότητα αποκλείει τη «βούληση εγκατάστασης»: αν ίσχυε κάτι τέτοιο, τότε για κάθε έλληνα κάτοικο εξωτερικού που ξεκινά την παραμονή του εκεί ως φοιτητής η προσμέτρηση των ετών παραμονής στο εξωτερικό δεν θα μπορούσε ν' αρχίσει παρά μόνο μετά το 23^ο ή 24^ο έτος ηλικίας, οπότε η ολοκλήρωση της ενδεκαετίας θα συνέπιπτε με το 35^ο έτος ηλικίας, πέραν του οποίου όμως ούτως ή άλλως συντρέχει δυνατότητα εξαγοράς (άρθρο 57 παρ. 1 ν. 3421/2005). Θα ήταν, συνεπώς, παράλογο να είχε θελήσει ο νομοθέτης τη δημιουργία ενός νέου λόγου και συστήματος αναβολής μόνο και μόνο χάριν στρατευσίμων υπέρ των οποίων ούτως ή άλλως συντρέχει δυνατότητα εξαγοράς. Άρα, τουλάχιστον η ρύθμιση περί ενδεκαετίας δεν είναι δυνατό παρά να καταλαμβάνει και τα έτη σπουδών, όπως άλλωστε προκύπτει και από το άρθρο 3 παρ. 2 της υπ' αρ. Φ.429.1/8/150107/10.1.2006 ΚΥΑ, το οποίο συγκαταλέγει «πιστοποιήσεις εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» στα απαριθμούμενα δικαιολογητικά (για την περίπτωση της ενδεκαετούς παραμονής, πλην όμως τούτο διατηρεί τη σημασία του για την ερμηνεία ολόκληρου του άρθρου 25 παρ. 1 ν. 3421/2005, καθ' όσον εξασφαλίζει ότι η φοιτητική ιδιότητα δεν αποκλείει τη «βούληση εγκατάστασης»). Έτσι, μόνη η βεβαίωση εγγραφής σε ΑΕΙ ευλόγως μεν δεν αρκεί ως απόδειξη «εγκατάστασης», θα έπρεπε όμως τουλάχιστον να συνεκτιμάται θετικά εφ' όσον συνοδεύεται από άλλα στοιχεία (όπως κάποια από τα ενδεικτικώς απαριθμούμενα στην ανωτέρω ΚΥΑ: «βεβαιώσεις δημοσίων αρχών, πιστοποιήσεις ασφαλιστικών φορέων, αποδείξεις πληρωμής, ...») αφορώντα είτε ολόκληρο το επίμαχο χρονικό διάστημα, είτε σποραδικές τομές μέσα σ' αυτό.

5. Διακριτική ευχέρεια και ελεύθερη εκτίμηση αποδείξεων

Μέχρις ότου αποκρυσταλλωθούν ορθολογικά και επαληθεύσιμα τεκμήρια συνδρομής του «βουλευτικού στοιχείου» και του «βιοπορισμού», οι περί εξαιρουμένης και ελεύθερης εκτίμησης διατυπώσεις της υπ' αρ. πρωτ. Φ.429.1/25/151659/Σ.421/9.3.2006 εγκυκλίου σας («κάθε περίπτωση ξεχωριστά ... κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη και εκτιμώνται ελεύθερα μπορεί να είναι ...»), χωρίς να είναι νομικώς εσφαλμένες, αποτελούν ήδη θρυαλλίδα ανασφάλειας δικαίου, έχοντας παρασύρει πολλά προξενεία σε εσφαλμένη πεποίθηση πλήρους διακριτικής ευχέρειας.

Στην πράξη, η πεποίθηση αυτή παρέχει στα προξενεία τη δυνατότητα να υπολογίζουν τα ποσοτικά όρια του βιοπορισμού κατά το δοκούν (έγγραφο Προξενείου Νέας Υόρκης υπ' αρ. πρωτ. Φ.791.1/ΕΕ1582/ΑΣ1165/15.6.2006: «αποδοχές μικρές για Η.Π.Α., περίπου από 8 μέχρι 12 χιλιάδες δολάρια ετησίως»), ενώ εξωθεί άλλα στο ν' αναζητούν, οιονεί ανακριτικώς και οπωσδήποτε ανατιολόγητα, οτιδήποτε θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί σε βάρος της «βούλησης μονιμότητας», ή να παρεισάγουν εκτιμήσεις κοινωνικής σκοπιμότητας. Έτσι, λόγου χάριν, το ίδιο προξενείο στο ανωτέρω έγγραφό του εντοπίζει ότι «οι βεβαιώσεις του University of California ... αναφέρουν ως μόνιμη κατοικία του τη Νέα Αρτάκη Ευβοίας ... δεν είχε βούληση κύριας και μόνιμης εγκατάστασης αφού δήλωνε ως διεθνή μόνιμης διαμονής του την κατοικία του στην Ελλάδα», ενώ σε άλλη περίπτωση (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791.1/1448/ΑΣ934/5.6.2007) επισημαίνει ότι «κρίσιμα στοιχεία κατά την εξέταση του αιτήματος ήσαν, μεταξύ άλλων, η ηλικία κατά την οποία ο αιτών μετέβη στις ΗΠΑ και η οποία ουσιαστικά συμπίπτει με εκείνη της έναρξης των στρατιωτικών υποχρεώσεων για τους Έλληνες πολίτες και η φαινομενικά τουλάχιστον μη

εισέτι διαμόρφωση συγκεκριμένων στόχων ή προσδοκιών από την εδώ εγκατάστασή του ... η διατήρηση, εκ μέρους του, ορισμένων δεσμών με την Ελλάδα, όπως αυτοί προκύπτουν, για παράδειγμα, από την έκδοση πιστοποιητικού την 13.3.1996 προς χρήση ... για άγνωστους σε εμάς λόγους - στο Υπουργείο Παιδείας». Στη φύση και τη διάρκεια της άδειας παραμονής εμμένει και το Προξενείο Νεαπόλεως (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791/762/ΑΣ339/15.5.2007: «έτυχε περιορισμένης ισχύος άδειας παραμονής στην Ιταλία για τουριστικούς λόγους ... μη νόμιμη επί σειρά ετών διαμονή στην Ιταλία»), θεωρώντας μάλιστα ότι ενδεχόμενη συνεκτίμηση υπερβολικά μακρών σπουδών θα ήταν κοινωνικώς καταδικαστέα ως «επιβράβευση των φοιτητών που χρειάστηκαν διπλάσιο χρόνο από τον απαιτούμενο για να περατώσουν τις σπουδές τους, εις βάρος όσων τις τελείωσαν εγκαίρως».

Το κριτήριο της ύπαρξης ελάχιστου εισοδήματος ευλόγως συνεκτιμάται, πλην όμως αποτελεί πηγή ανασφάλειας δικαίου η έλλειψη σαφούς θέσης της διοίκησης ως προς τα όρια εισοδήματος που θα μπορούσαν να γίνουν αποδεκτά. Αντίθετα, είναι εκ προοιμίου ανεπιυκτές να εκλαμβάνεται η αναγραφή, επί της εργοδοτικής βεβαιώσεως, μιάς πόλης της Ελλάδος ως «τόπος κατοικίας» του ενδιαφερομένου κατά τα πρώτα έτη της παραμονής του στο εξωτερικό, ως αμάχητο τεκμήριο έλλειψης «βούλησης» για εγκατάσταση, όταν ο ίδιος έχει προσκομίσει εργοδοτικές, φορολογικές ή ασφαλιστικές βεβαιώσεις για το ίδιο διάστημα. Ομοίως δεν φαίνεται θεμιτό να συνεκτιμώνται σε βάρος του αιτούντος η φύση και η διάρκεια ισχύος της αρχικής θεώρησης εισόδου και ενδεχόμενη υπέρβαση του σκοπού αυτής, καθ' όσον αφορούν τις έννομες σχέσεις του προς το κράτος υποδοχής και δεν επιδρούν στο πραγματικό γεγονός της παραμονής του εκεί ενδεχόμενη παρανομία της εγκατάστασης δεν αποκλείει τη «βούληση μονιμότητας», πολλώ μάλλον σε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου η διακινδύνευση απέλασης είναι μηδαμινή. Ακόμη περισσότερο, η χρονική σύμπτωση της αρχικής μετάβασης του αιτούντος στις ΗΠΑ με την έναρξη της ηλικίας στρατιωτικής υποχρέωσής του στην Ελλάδα, δεν φαίνεται δυνατό να ερμηνεύεται ως τεκμήριο καταστρατήγησης των περί αναβολής διατάξεων και συνεπώς ως λόγος αποκλεισμού: η μόνιμη εγκατάσταση στο εξωτερικό, εφ' όσον αποδεικνύεται κατά νόμον, προσμετράται για την εφαρμογή των περί αναβολής διατάξεων ακόμη και αν εξ αρχής μόνος σκοπός αυτής ήταν η αποφυγή της στράτευσης. Το νεαρό της ηλικίας του αιτούντος κατά την αρχική του μετάβαση, και η συνακόλουθη αδυναμία απόδειξης «συγκεκριμένων στόχων ή προσδοκιών» κατά τη στιγμή εκείνη, δεν φαίνεται ορθό να χρησιμοποιείται ως τεκμήριο έλλειψης βούλησης για μόνιμη εγκατάσταση, αφού η βούληση εγκατάστασης δεν συμπίπτει ευθύς εξ αρχής με συγκεκριμένα επαγγελματικά σχέδια. Εξ ίσου αλυσιτελής παρίσταται η αξιοποίηση ασυναφών στοιχείων προς αποκάλυψη κεκρυμμένων δεσμών με την Ελλάδα, ως εάν η βούληση εγκατάστασης στις ΗΠΑ είναι ειλικρινής μόνον εφ' όσον συνοδεύεται από διάρρηξη παντός δεσμού με άλλη χώρα. Ανατρέχοντας κατά το δοκούν σε στοιχεία όπως τα ανωτέρω, ορισμένα προξενεία διευρύνουν τα όρια της διακριτικής τους ευχέρειας πέραν κάθε ευλόγου μέτρου, οπωσδήποτε δε πέραν του μέτρου της «ελευθερίας» που υρίζει η υπ' αρ. πρωτ. Φ.429.1/25/151659/Σ.421/9.3.2006 εγκύκλιός σας.

Η ίδια αντίληψη πλήρους διακριτικής ευχέρειας παρέχει σε ορισμένα προξενεία τη δυνατότητα ν' αρνούνται ρητώς τη συνεκτίμηση ακόμη και στοιχείων τα οποία κατονομάζονται ως συνεκτιμήσιμα σε κανόνα δικαίου, και ειδικότερα στο άρθρο 3 παρ. 2 της υπ' αρ. Φ.429.1/8/150107/10.1.2006 ΚΥΑ. Έτσι, το Προξενείο Νέας Υόρκης (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791.1/1448/ΑΣ934/5.6.2007) «θεώρησε καθοριστικά γεγονότα για τη θεμελίωση του βουλευτικού στοιχείου όχι, βεβαίως, την - αυτονόητη για αμερικανούς πολίτες - κοινωνική ασφάλιση και έκδοση άδειας εργασίας». Σε κάθε περίπτωση, αφού η απαρίθμηση αποδεικτικών μέσων είναι ρητώς ενδεικτική, ενδεχόμενη απόρριψη των προσκομισθέντων στοιχείων είναι νόμιμη μόνον αν συνοδεύεται από εξειδικευμένη αιτιολόγηση της (κατά την άποψη της διοίκησης) ανεπάρκειας αυτών, καθώς και από υπόδειξη συγκεκριμένων στοιχείων που (κατά την άποψη της διοίκησης) θα έπρεπε εναλλακτικώς να προσκομισθούν. Εκλαμβάνοντας, παρά ταύτα, την αρμοδιότητα «ελεύθερης εκτίμησης» ως απαλλαγή από κάθε υποχρέωση αιτιολογίας, το Προξενείο Νέας Υόρκης (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791.1/ΕΕ546/ΑΣ375/2.4.2007) διατείνεται ότι «οι ελληνικές προξενικές αρχές στα πλαίσια της αποκλειστικής αρμοδιότητας που τους παρέχεται έχουν τη δυνατότητα να ζητούν από τους ενδιαφερόμενους, οι οποίοι έχουν και το βάρος απόδειξης, κάθε επίσημο στοιχείο».

6. Συμπεράσματα

Από τα ανωτέρω εκτιθέμενα παραδείγματα καθίσταται εμφανές το έλλειμμα ασφάλειας δικαίου κατά την ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 25 παρ. 1 ν. 3421/2005. Ακόμη κρισιμότερη, όμως, παρίσταται

η διακινδύνευση της στρατολογικής ισότητας, δηλαδή μίας ρητής συνταγματικής (άρθρο 4 παρ. 6) επιταγής στον Συνήγορο του Πολίτη, αλλά και στους ίδιους τους στρατεύσιμους του εξωτερικού, είναι ήδη αρκούτως γνωστές οι αξιοσημείωτες αποκλίσεις ανάμεσα στα κατά τόπους προξενεία ως προς τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και την αποτίμηση αυτών.

Η εξομάλωση είναι εκ των πραγμάτων αδύνατο να επιτευχθεί κατά τη φάση της έκδοσης των πράξεων χορήγησης αναβολής από τα Στρατολογικά Γραφεία, καθ' όσον εκείνα, εκ του νόμου (άρθρο 25 παρ. 2 περίπτ. δ' ν. 3421/2005), λαμβάνουν γνώση μόνο των πανομοιότυπων προξενικών πιστοποιητικών και όχι των πρωτογενών δικαιολογητικών. Αν, επομένως, το πρόβλημα αποδοθεί σε εγγενή κενά του συστήματος αναγνώρισης της επίμαχης ιδιότητας ή σε έλλειψη κεντρικών οδηγιών, σε αμφότερες τις περιπτώσεις η ευθύνη για την τακτοποίηση της εκκρεμότητας αυτής φαίνεται ότι βαρύνει την υπηρεσία σας, ιδιαίτερα εν όψει της δεδομένης θέσης που πρόσφατα έλαβε το Υπουργείο Εξωτερικών ως προς τη δυνατότητα δικής του εμπλοκής.

- Εν όψει των ανωτέρω, ο Συνήγορος του Πολίτη σας παρακαλεί:
- βραχυπρόθεσμα, να διατυπώσετε τις απόψεις σας για τα συγκεκριμένα ζητήματα που εκτέθηκαν στο παρόν έγγραφο, ει δυνατόν απευθύνοντας στα προξενεία εύληπτες οδηγίες ως προς τα στοιχεία που πρέπει να συνεκτιμούν και την αιτιολόγηση των πράξεών τους,
 - μακροπρόθεσμα, να εξετάσετε το ενδεχόμενο εξειδίκευσης των υπαρχουσών εγκυκλίων σας ή εκπόνησης νέων, προκειμένου τα προξενεία να προσαρμόσουν στις επιταγές του ν. 3421/2005 τόσο τη διαδικαστική τους πρακτική, όσο και τα ουσιαστικά τους κριτήρια, προς εξασφάλιση συνθηκών ισότητας και ασφάλειας δικαίου,
 - σε κάθε περίπτωση, να ενημερώσετε τον Συνήγορο του Πολίτη, το συντομότερο δυνατό, για τις προθέσεις και ενέργειές σας.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συνεργασία.

Με τιμή,

Ανδρέας Τάκης

Κοινοποίηση:

Υπουργείο Εξωτερικών / Γραφείο Υπουργού, Ακαδημίας 3, 106 71 ΑΘΗΝΑ

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας / Γραφείο Υπουργού, Στρατόπεδο Παπάγου, 115 25 ΑΘΗΝΑ

Υπουργείο Εξωτερικών / Διεύθυνση Ε3 (Διοικητικών & Δικαστικών Υποθέσεων), Ακαδημίας 3, 106 71 ΑΘΗΝΑ

EMBASSY OF GREECE / CONSULAR OFFICE
Kommendörsgatan 16, 114 48 STOCKHOLM, SWEDEN - ΣΟΥΗΔΙΑ

GENERAL CONSULATE OF GREECE
2441, Gough Street, SAN FRANCISCO, CA 94123, U.S.A. - Η.Π.Α.

GENERAL CONSULATE OF GREECE
69, East 79th Street, NEW YORK, NY 10021, U.S.A. - Η.Π.Α.

CONSOLATO GENERALE DI GRECIA
Viale A. Gramsci 5, 80122 NAPOLI, ITALIA - ΙΤΑΛΙΑ

GENERAL CONSULATE OF GREECE
1a Holland Park, LONDON W11 3TP, UNITED KINGDOM - ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Αναφερόμενους πολίτες (αναφορές 3499/2006, 6859/2006, 8646/2006, 14946/2006, 15379/2006)

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Αθήνα, 13 Μαΐου 2008

Αρ. πρωτ.: 6859.06.2.8

8646.06.2.7

15379.06.2.7

Χειριστής: Μιχάλης Τσαπόγας

Τηλέφωνο: 210 - 72 89 633

Φαξ: 210 - 72 89 643

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Υπουργείο Εξωτερικών
Γραφείο Υπουργού
Ακαδημίας 3
106 71 ΑΘΗΝΑ

Αξιότιμοι κύριοι,

Όπως ήδη γνωρίζετε από αλληπάλληλα έγγραφά μας που σας είχαν, μέχρι στιγμής, απλώς κοινοποιηθεί προς ενημέρωση, ο Συνήγορος του Πολίτη διερευνά αναφορές στρατευσίμων σχετικά με τη χορήγηση προξενικού πιστοποιητικού ιδιότητας μόνιμου κατοίκου εξωτερικού για στρατολογική χρήση κατ' άρθρο 25 § 1 ν. 3421/2005.

Με το από 3499.06.2.4/25.7.2007 έγγραφό του, το οποίο σας κοινοποιώ εκ νέου συνημμένα, ο Συνήγορος του Πολίτη εξέθεσε το γενικότερο ζήτημα των αποκλίσεων μεταξύ των Προξενείων όσον αφορά την επεξεργασία των σχετικών αιτήσεων, και έλαβε θέση τόσο επί της ουσίας των εκκρεμών ζητημάτων (έννοια και απόδειξη «βιοποριστικής εγκατάστασης» / «κύριας και μόνιμης εγκατάστασης», αντιμετώπιση της φοιτητικής ιδιότητας ως τεκμηρίου για έλλειψη βούλησης εγκατάστασης, όρια διακριτικής ευχέρειας, αιτιολόγηση της εκτίμησης αποδεικτικών μέσων), όσο και επί του ενδεχομένου εκπόνησης συστηματικών οδηγιών εν αντιθέσει προς τη μέχρι τώρα πρακτική της κοινοποίησης αποσπασματικών απαντήσεων σε ατομικά ερωτήματα. Στο ανωτέρω έγγραφο καθίστατο σαφές ότι οι επίμαχες αποκλίσεις δεν αφορούν ζητήματα δεκτικά διαφορετικής κατά τρόπον αντιμετώπισης (λ.χ. ζητήματα αλλοδαπής νομοθεσίας, όπως οι προϋποθέσεις χορήγησης αδειών παραμονής, πραγματολογικά, όπως το κόστος ζωής, ή εμπειρικά-δυσωθητικά, όπως η ανάμνηση πραγματικών επαφών του αιτούντος με τις προξενικές αρχές ή τις ελληνικές κοινότητες σε ανύποπτο χρόνο), παρά μόνον αυτή καθ' εαυτήν την ερμηνεία των οικείων διατάξεων. Παρά την αρχική διστακτικότητα (Φ.429.1/49/158250/Σ.1511/19.9.2007: «δεν κρίνεται αναγκαία η έκδοση επιπλέον ερμηνευτικών διαταγών», ενώ τυχόν «αποκλίσεις-διαφοροποιήσεις» φέρονται ν' απορρέουν «από τις ιδιαιτερότητες της κάθε χώρας»), το Γ.Ε.Θ.Α. εξεδήλωσε, εν τέλει (Φ.429.1/5/151129/Σ.237/6.2.2008), προθυμία για «έκδοση μιάς ενιαίας ερμηνευτικής διαταγής».

Ωστόσο, εκτός από τον εξορθολογισμό της σχετικής διαδικασίας όπως αυτός ελπίζεται ότι θα επιτευχθεί εφεξής με την αναμενόμενη εγκύκλιο, απομένει το ζήτημα των εισέτι εκκρεμουσών υποθέσεων, για τις οποίες θα ήταν άκρως ανεπιεικής η παραπομπή σε απροσδιόριστο μέλλον. Το πρόβλημα αυτό παρίσταται ιδιαιτέρως οξύ σε σχέση με τις εναπομένουσες περιπτώσεις κατοίκων ΗΠΑ (αναφορές υπ' αρ. πρωτ. 6859/2006 για το Προξενείο Αγ. Φραγκίσκου και 8646/2006 & 15379/2006 για το Προξενείο Ν. Υόρκης), οι οποίες έχουν επί πλέον τρία κοινά χαρακτηριστικά:

- πρώτον, αφορούν στρατευσίμους διατελούντες από μακρού σε ακαδημαϊκή σταδιοδρομία, η οποία είχε μεν ξεκινήσει με την ανάληψη θέσεων επαγγελματικής ερευνητικής απασχόλησης

κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών ή μεταδιδακτορικών τους σπουδών, ήδη όμως επεκτείνεται σε χρόνο κατά πολύ μεταγενέστερο της ολοκλήρωσης εκείνων των σπουδών.

- δεύτερον, αφορούν Προξενία τα οποία (εν αντιθέσει προς τα αντίστοιχα σε χώρες της Ευρώπης) παραλείπουν όχι μόνο να αιτιολογήσουν την απόρριψη συγκεκριμένων αποδεικτικών μέσων, αλλ' ακόμη και να συνεργασθούν εποικοδομητικά με τον Συνήγορο του Πολίτη, ήδη δε το μεν Προξενείο Αγ. Φραγκίσκου (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.790/4/ΑΣ21/10.1.2008) αρνείται ρητώς να εγκύψει στις εισηγήσεις της Αρχής, το δε της Ν. Υόρκης δεν έχει καν απαντήσει στο τελευταίο σχετικό (υπ' αρ. πρωτ. 6859.06.2.5/3.12.2007) έγγραφό μας, αντίγραφο του οποίου σας κοινοποιώ συνημμένα.
- τρίτον, ανάγονται αιτιωδώς στην πρακτική μετακόμισης αρμοδιοτήτων στον στρατιωτικό ακόλουθο, η οποία έχει ήδη τύχει αυστηρής αποδοκιμασίας εκ μέρους του ΓΕΕΘΑ («οι Αξκοί που έχουν τοποθετηθεί στις Πρεσβείες μας ... δεν νομιμοποιούνται στην καθ' οιονδήποτε τρόπο σύμπραξη-συμμετοχή στη διαδικασία έκδοσης πιστοποιητικών») και ηπιότερης εκ μέρους του Υπουργείου Εξωτερικών (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791/ΑΣ4265/24.7.2007: «προτάσεις για την βελτίωση της διοικητικής πρακτικής, τις οποίες είμαστε βέβαιοι ότι το Γ. Π. Νέας Υόρκης θα εξετάσει με τη δέουσα προσοχή»), το οποίο, επί πλέον, σε ανύποπτο χρόνο είχε παραγγείλει σε Προξενία (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791/ΑΣ2415/2.5.2007) «όπως επανεξετάσουν υποθέσεις ... υπό το φως των προβαλλομένων θέσεων εκ μέρους του Συνηγόρου του Πολίτη».

Για τις ανωτέρω υποθέσεις, ευθύς ως κατέστη ευκρινής η δυσχέρεια συνεννόησης με τα δύο εμπλεκόμενα Προξενία, ο Συνήγορος του Πολίτη είχε ζητήσει τη συνδρομή του Υπουργείου Εξωτερικών (παρακάμπτοντας την Πρεσβεία, καθ' όσον τίθεται ζήτημα συντονισμού των απανταχού Προξενείων). Κατόπιν μακράς σιωπής, η απάντηση υπήρξε αποθαρρυντική: η Διεύθυνση Ε3 (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.791/ΑΣ2415/2.5.2007 & Φ.791/ΑΣ4265/24.7.2007) εκτιμά «ότι τα Προξενία ενεργούν εφαρμόζοντας τις αποφάσεις των διαφόρων Υπουργείων τα οποία εκπροσωπούν κατά περίπτωση», ενώ η ίδια «δεν έχει αρμοδιότητα άμεσης παρέμβασης» επειδή ο νόμος ορίζει ως αρμόδιες «τις ελληνικές προξενικές αρχές» και δεν προβλέπει ρητώς «δυνατότητα ανάμιξης» του Υπουργείου. Όπως, ωστόσο, ορθώς επισημαίνει και το ΓΕΕΘΑ (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. Φ.429.1/5/151129/Σ.237/6.2.2008), προκειμένου περί αποκεντρωμένων υπηρεσιών θα έπρεπε να θεωρείται αυτονόητη η αρμοδιότητα παρέμβασης του Υπουργείου τουλάχιστον επί των νομικών ζητημάτων που εμφιλοχωρούν, πολλώ μάλλον εν όψει του άρθρου 24 § 1 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας [«αν δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης ... ειδικής διοικητικής ή ενδικοφανούς προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος ... μπορεί να ζητήσει ... από την αρχή η οποία προΐσταται εκείνης που εξέδωσε την πράξη, την ακύρωσή της (ιεραρχική προσφυγή)»]: σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, τα προϊστάμενα κλιμάκια, εν αντιθέσει προς τους ασκούντες απλή εποπτεία επί αυτοδιοικουμένων οργανισμών (Πρακτικό Επεξεργασίας Σ.τ.Ε. 645/77), υποχρεούνται να επιλαμβάνονται πλήρως της ουσίας της υποθέσεως, ακόμη και αν (όπως, άλλωστε, κατά κανόνα συμβαίνει) η κατ' αρχήν αρμοδιότητα έχει εκ του νόμου ανατεθεί μόνο στα υφιστάμενα κλιμάκια.

Χωρίς να έχει διευθετηθεί η ανωτέρω νομική διάσταση απόψεων, ο Συνήγορος του Πολίτη σχημάτισε, πάντως, από πρόσφατες επαφές την εντύπωση ότι υπήρξε διάθεση ανάληψης ατύπων, έστω, ενεργειών προς επανεξέταση των ανωτέρω τριών ατομικών περιπτώσεων, εξ ου και ενημέρωσε εγγράφως τη Διεύθυνση Ε3 για τις συναφείς λεπτομέρειες, υπενθυμίζοντας ότι, όπως άλλωστε και σε κάθε άλλη παρέμβασή του, αποσκοπεί στην εφαρμογή του νόμου και όχι στην εξασφάλιση εξαιρετικής μεταχείρισης υπέρ του ενός ή του άλλου πολίτη. Ατυχώς η προαναφερθείσα εντύπωσή μας απεδείχθη πεπλανημένη, καθ' όσον η ανωτέρω Διεύθυνση απάντησε πάραυτα (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. 790/3/ΑΣ1853/7.4.2008) «ότι δεν προΐσταται των Προξενείων», καθ' όσον «ο τρόπος οργάνωσης του Υπουργείου Εξωτερικών έχει θεσμοθετηθεί

με τον Οργανισμό του». Ωστόσο, η επίκληση του Οργανισμού δεν είναι δυνατό να προβάλλεται ως επιχείρημα εξαιρέσης από τις γενικές διατάξεις και αρχές του διοικητικού δικαίου που διέπουν την ιεραρχική εποπτεία, πολλώ μάλλον αφού αυτός (άρθρα 42 § 1^{στ} & 51 § 1) όχι μόνο δεν αναγορεύει τα Προξενεία σε καθ' οιονδήποτε τρόπον αυτοδιοικουμένους φορείς, αλλ' αντιθέτως τα υπάγει ρητώς στον «έλεγχο και εποπτεία» των οικείων Πρεσβειών και δι' αυτών στον Υπουργό.

Κατά τη γραμματική της διατύπωση, η τελευταία απάντηση της Διεύθυνσης Ε3 («η Δ/ση μας δεν προϊσταται των Προξενείων») είναι, πάντως, ορθή ως προς το ότι, κατά κυριολεξία, των Προξενείων δεν προϊστανται οι κατ' ιδίαν Διευθύνσεις της κεντρικής υπηρεσίας, αλλ' ο ίδιος ο Υπουργός. Η μέχρι τώρα πρακτική του Συνηγόρου του Πολίτη στηριζόταν, βέβαια, στην πραγματιστική πιθανολόγηση, ότι η (ανεπίδεκτη αμφισβήτησεως) εποπτική αρμοδιότητα του Υπουργού ασκείται (επ' ονόματί του) διά της καθ' ύλην πλησιέστερης Διεύθυνσης της κεντρικής υπηρεσίας, η οποία, άλλωστε, (θα έπρεπε να) εκπονεί τις αναγκαίες κατευθυντήριες οδηγίες και (να) διαθέτει πληρέστερη εξουκρίωση με το αντίστοιχο αντικείμενο. Εν πάση περιπτώσει, όμως, εφ' όσον η Διεύθυνση Ε3 αποκρούει την απ' ευθείας εμπλοκή της επικαλούμενη την κατά γράμμα κατανομή αρμοδιοτήτων, ο Συνήγορος του Πολίτη υποχρεούται, πλέον, ν' απευθυνθεί στο Γραφείο Υπουργού, εισηγούμενος εκ νέου την άσκηση της εποπτικής αρμοδιότητας για το επίμαχο ζήτημα, προκειμένου τα εν λόγω Προξενεία να αιτιολογήσουν τις απορριπτικές τους απαντήσεις και ν' αναπροσαρμόσουν αναλόγως την πρακτική εφαρμογή του άρθρου 25 § 1 ν. 3421/2005.

Προς αναλυτική παράθεση των συγκεκριμένων προβλημάτων των επίμαχων απορριπτικών απαντήσεων, επί των οποίων ήδη ζητείται η δική σας παρέμβαση, σας παραπέμπω στο υπ' αρ. πρωτ. 6859.06.2.5/3.12.2007 (συνημμένο) έγγραφο του Συνηγόρου του Πολίτη. Εν αναμονή ενημέρωσης για τις προθέσεις και ενέργειές σας (ιδίως όσον αφορά την οριστική διεκρίνιση των αρμοδίων, εντός της υπηρεσιακής ιεραρχίας του Υπουργείου, για την άσκηση εποπτείας επί των προξενικών αρχών της χώρας), ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συνεργασία.

Με τιμή,

Ανδρέας Τάκης

Κοινοποίηση:

Υπουργείο Εξωτερικών / Γραφείο Νομικού Συμβούλου
Ακαδημίας 3, 106 71 ΑΘΗΝΑ

Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας
Διεύθυνση Στρατολογικού / Τμήμα Νομοθεσίας
Στρατόπεδο Παπάγου, 115 25 ΑΘΗΝΑ

EMBASSY OF GREECE
2217, Massachusetts Avenue N.W., WASHINGTON D.C. 20008
U.S.A. - H.P.A.

GENERAL CONSULATE OF GREECE
2441, Gough Street, SAN FRANCISCO, CA 94123
U.S.A. - H.P.A.

GENERAL CONSULATE OF GREECE
69, East 79th Street, NEW YORK, NY 10021
U.S.A. - H.P.A.

Αναφερόμενους πολίτες (αναφορές 6859/2006, 8646/2006, 15379/2006)

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Αθήνα, 23 Σεπτεμβρίου 2008

Αρ. πρωτ.: 6859.06.2.10

8646.06.2.9

15379.06.2.9

Χειριστής: Μιχάλης Τσαπόγας

Τηλέφωνο: 210 - 72 89 633

Φαξ: 210 - 72 89 643

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Υπουργείο Εξωτερικών
Διπλωματικό Γραφείο Υπουργού
Ακαδημίας 3
106 71 ΑΘΗΝΑ

Αξιότιμοι κύριοι,

Όπως γνωρίζετε, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει από μακρού παρέμβει επί του θέματος της χορήγησης πιστοποιητικού ιδιότητας μονίμου κατοίκου εξωτερικού για στρατολογική χρήση κατ' άρθρο 25 § 1 ν. 3421/2005. Από τις 23, μέχρι στιγμής, σχετικές αναφορές πολιτών, 20 έχουν εν τω μεταξύ τεθεί στο αρχείο (είτε χορηγήθηκε τελικώς το πιστοποιητικό, είτε ο Συνήγορος του Πολίτη έκρινε νόμιμη την άρνηση του προξενείου, είτε ο ενδιαφερόμενος εγκατέλειψε την προσπάθειά του), ενώ τρεις εκκρεμούσαν μέχρι την έκδοση του παρόντος.

1. Αποκλίσεις διοικητικής πρακτικής και στρατολογική ισότητα

Διερευνώντας τις αναφορές, ο Συνήγορος του Πολίτη συγκέντρωσε απαντητικά έγγραφα προξενείων από τα οποία συναγόταν ανομοιογενής και αναιτιολόγητη πρακτική, ιδιαίτερα ως προς:

- την έννοια και απόδειξη της «βιοποριστικής εγκατάστασης» (αξίωση αδιάκοπης, συστηματικής, νόμιμης, εξαρτημένης, φορολογούμενης και ασφαλισμένης απασχόλησης με απροσδιόριστα ελάχιστα όρια αμοιβής), καθώς και της «κύριας και μόνιμης εγκατάστασης» (αξίωση «σκοπού μονιμότητας» αποδεικνυόμενου για όλα τα έτη παραμονής, με σωρευτική προσκόμιση πλήρους αλληλουχίας παντοειδών βεβαιώσεων),
- τη συνεκτίμηση της φοιτητικής ιδιότητας ως τεκμηρίου για «έλλειψη σκοπού μονιμότητας» και συνεπώς ως απόλυτου κωλύματος (ακόμη και για το διάστημα όπου ο ενδιαφερόμενος διατελούσε παράλληλα σε σχέση πλήρους και υψηλά αμειβόμενης απασχόλησης στο ίδιο ΑΕΙ),
- το εύρος της διακριτικής ευχέρειας κατά την εξειδίκευση των αξιουμένων αποδείξεων και την «ελεύθερη εκτίμηση» των προσαγομένων, αρμοδιότητα η οποία φαίνεται να έχει παρασύρει ορισμένα προξενεία είτε σε ψευδαισθηση απαλλαγής από κάθε υποχρέωση αιτιολογίας (Φ.791.1/ΕΕ546/ΑΣ375/2.4.2007 Προξενείου Νέας Υόρκης: «οι προξενικές αρχές στα πλαίσια της αποκλειστικής αρμοδιότητας που τους παρέχεται έχουν τη δυνατότητα να ζητούν από τους ενδιαφερόμενους, οι οποίοι έχουν και το βάρος απόδειξης, κάθε στοιχείο»), είτε σε συνεκτίμηση κριτηρίων σκοπιμότητας (Φ.791.1/1448/ΑΣ934/5.6.2007 του ιδίου Προξενείου: «η ηλικία κατά την οποία ο αιτών μετέβη στις ΗΠΑ συμπίπτει με τη έναρξη των στρατιωτικών υποχρεώσεων»).

Χωρίς ν' αμφισβητεί την ανωτέρω διακριτική ευχέρεια, ο Συνήγορος του Πολίτη διατύπωσε την άποψη ότι, σε κάθε περίπτωση, ενδεχόμενη απόρριψη των προσκομισθέντων είναι νόμιμη μόνον αν συνοδεύεται από εξειδικευμένη αιτιολόγηση της ανεπάρκειας αυτών, καθώς και από υπόδειξη συγκεκριμένων στοιχείων που (κατά την άποψη της διοίκησης) θα έπρεπε εναλλακτικώς να προσκομισθούν. Η αντίθετη πρακτική συνιστά έλλειμμα ασφάλειας δικαίου και διακινδύνευση

της στρατολογικής ισότητας, δηλαδή μιάς ρητής συνταγματικής (άρθρο 4 § 6) επιταγής, καθώς είναι ήδη αρκούντως γνωστές οι αξιοσημείωτες αποκλίσεις ανάμεσα στα κατά τόπους προξενεία ως προς τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και την αποτίμηση αυτών. Η εξομοίωση είναι εκ των πραγμάτων αδύνατο να επιτευχθεί κατά τη φάση της έκδοσης των πράξεων χορήγησης αναβολής από τα Στρατολογικά Γραφεία, καθ' όσον εκείνα, εκ του νόμου (άρθρο 25 § 2 περίπτ. δ' ν. 3421/2005), λαμβάνουν γνώση μόνο των πανομοιότυπων προξενικών πιστοποιητικών και όχι των πρωτογενών δικαιολογητικών. Το πρόβλημα, επομένως, θα μπορούσε ν' αποδοθεί σε εγγενή κενά του συστήματος αναγνώρισης της επίμαχης ιδιότητας ή σε έλλειψη κεντρικών οδηγιών.

Έτσι ο Συνήγορος του Πολίτη, έχοντας ήδη διαπιστώσει την απροθυμία του Υπουργείου Εξωτερικών (Φ.791/ΑΣ2415/2.5.2007 & Φ.791/ΑΣ4265/24.7.2007 Διεύθυνσης Ε3: «*τα Προξενεία ενεργούν εφαρμόζοντας τις αποφάσεις των διαφόρων Υπουργείων τα οποία εκπροσωπούν κατά περίπτωση*»), απευθύνθηκε στο Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας (έγγραφό μας από 25.7.2007), καλώντας το, βραχυπρόθεσμα μεν ν' απευθύνει στα προξενεία εύληπτες οδηγίες ως προς τα στοιχεία που πρέπει να συνεκτιμούν και την αιτιολόγηση των πράξεών τους, μακροπρόθεσμα δε να εξετάσει το ενδεχόμενο εξειδίκευσης των υπαρχουσών εγκυκλίων ή εκπόνησης νέων, προκειμένου τα προξενεία να προσαρμόσουν στις επιταγές του ν. 3421/2005 τόσο τη διαδικαστική τους πρακτική, όσο και τα ουσιαστικά τους κριτήρια, προς εξασφάλιση συνθηκών ισότητας και ασφάλειας δικαίου. Στο σχετικό έγγραφο της Αρχής καθίστατο σαφές ότι οι επίμαχες αποκλίσεις δεν αφορούν ζητήματα δεκτικά διαφορετικής κατά τόπον αντιμετώπισης (λ.χ. αλλοδαπής νομοθεσίας, όπως οι προϋποθέσεις χορήγησης αδειών παραμονής, ή πραγματολογικά, όπως το κόστος ζωής), αλλ' αυτή καθ' εαυτήν την ερμηνεία του ν. 3421/2005. Η αρχική ανταπόκριση του ΓΕΕΘΑ (Φ.429.1/49/158250/Σ.1511/19.9.2007) υπήρξε αποθαρρυντική, καθώς όχι μόνον εκτιμούσε ότι «*δεν κρίνεται αναγκαία η έκδοση επιπλέον ερμηνευτικών διαταγών*», αλλ' αναγνώριζε «*αποκλίσεις-διαφοροποιήσεις*» και τις ανεχόταν ως απορρέουσες «*από τις ιδιαιτερότητες της κάθε χώρας*». Εν τέλει, παρά την αρχική διστακτικότητα, το ΓΕΕΘΑ (Φ.429.1/5/151129/Σ.237/6.2.2008) εξεδήλωσε προθυμία για «*έκδοση μιάς ενιαίας ερμηνευτικής διαταγής*», η οποία αναμένεται.

2. Διαμεσολάβηση για τις εναπομένουσες εκκρεμότητες

Ωστόσο, εκτός από τον εξορθολογισμό της σχετικής διαδικασίας όπως αυτός ελπίζεται ότι θα επιτευχθεί εφεξής με την αναμενόμενη εγκύκλιο, απέμενε το ζήτημα των εισέτι εκκρεμών υποθέσεων, για τις οποίες θα ήταν άκρως ανεπιεικής η παραπομπή σε απροσδιόριστο μέλλον. Οι εναπομένουσες περιπτώσεις κατοίκων ΗΠΑ διακρίνονταν για τρία κοινά χαρακτηριστικά:

- αφορούν στρατευσίμους διατελούντες από μακρού σε ακαδημαϊκή σταδιοδρομία, η οποία είχε μεν ξεκινήσει με την ανάληψη θέσεων επαγγελματικής ερευνητικής απασχόλησης κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών ή μεταδιδακτορικών τους σπουδών, ήδη όμως επεκτείνεται σε χρόνο κατά πολύ μεταγενέστερο της ολοκλήρωσης εκείνων των σπουδών.
- αφορούν προξενεία τα οποία (εν αντιθέσει προς τα αντίστοιχα σε χώρες της Ευρώπης) παραλείπουν όχι μόνο να αιτιολογήσουν την απόρριψη συγκεκριμένων αποδεικτικών μέσων, αλλ' ακόμη και να συνεργασθούν με τον Συνήγορο του Πολίτη, ήδη δε το μεν Προξενείο Αγ. Φραγκίσκου (Φ.790.4/ΑΣ21/10.1.2008) είχε ρητώς αρνηθεί να εγκύψει στις εισηγήσεις της Αρχής, το δε της Ν. Υόρκης δεν είχε καν απαντήσει στο τελευταίο σχετικό έγγραφο.
- ανάγονται αιτιωδώς στην πρακτική μετακύλισης αρμοδιοτήτων στον στρατιωτικό ακόλουθο, η οποία έτυχε αυστηρής αποδοκιμασίας εκ μέρους του ΓΕΕΘΑ («*οι Αξκοί που έχουν τοποθετηθεί στις Πρεσβείες μας ... δεν νομιμοποιούνται στην καθ' οιονδήποτε τρόπο σύμπραξη-συμμετοχή στη διαδικασία έκδοσης πιστοποιητικών*») και ηπιότερης εκ μέρους του Υπουργείου Εξωτερικών (Φ.791/ΑΣ4265/24.7.2007: «*προτάσεις για την βελτίωση της διοικητικής πρακτικής, τις οποίες είμαστε βέβαιοι ότι το Γ. Π. Νέας Υόρκης θα εξετάσει με τη δέουσα προσοχή*»), το οποίο, επί

πλέον, είχε παραγγείλει (Φ.791/ΑΣ2415/2.5.2007) στα προξενεία «όπως επανεξετάσουν υποθέσεις ... υπό το φως των προβαλλομένων θέσεων εκ μέρους του Συνηγόρου του Πολίτη».

Ζητήθηκε, έτσι, εκ νέου η παρέμβαση της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Εξωτερικών, με την υπόμνηση ότι τα εκκρεμή ζητήματα ανάγονται σε ερμηνεία νόμου και όχι σε διαισθητική εκτίμηση πραγματολογικών ιδιομορφιών του τόπου ευθύνης κάθε προξενείου. Η Διεύθυνση Ε3 απάντησε και πάλι (έγγραφο υπ' αρ. πρωτ. 790/3/ΑΣ1853/7.4.2008) «ότι δεν προΐσταται των Προξενείων», καθ' όσον «ο τρόπος οργάνωσης του Υπουργείου Εξωτερικών έχει θεσμοθετηθεί με τον Οργανισμό του». Ωστόσο, η επίκληση του Οργανισμού δεν είναι δυνατό να προβάλλεται ως επιχείρημα εξαίρεσης από τις γενικές διατάξεις και αρχές του διοικητικού δικαίου που διέπουν την ιεραρχική εποπτεία, πολλώ μάλλον αφού αυτός (άρθρα 42 § 1^{στ'} & 51 § 1) όχι μόνο δεν αναγορεύει τα Προξενεία σε αυτοδιοικουμένους φορείς, αλλ' αντιθέτως τα υπάγει ρητώς στον «έλεγχο και εποπτεία» των οικείων Πρεσβειών και δι' αυτών στον Υπουργό. Όπως, άλλωστε, ορθώς επισημαίνει και το Γ'ΕΘΑ (Φ.429.1/5/151129/Σ.237/6.2.2008), προκειμένου περί αποκεντρωμένων υπηρεσιών θα έπρεπε να θεωρείται αυτονόητη η αρμοδιότητα παρέμβασης του Υπουργείου τουλάχιστον επί των νομικών ζητημάτων που εμφολχωρούν, πολλώ μάλλον εν όψει του άρθρου 24 § 1 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας [«αν δεν προβλέπεται η δυνατότητα άσκησης ... ειδικής διοικητικής ή ενδικοφανούς προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος ... μπορεί να ζητήσει ... από την αρχή η οποία προΐσταται εκείνης που εξέδωσε την πράξη, την ακύρωσή της (ιεραρχική προσφυγή)»]: σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, τα προϋστάμενα κλιμάκια, εν αντιθέσει προς τους ασκούντες απλή εποπτεία επί αυτοδιοικουμένων οργανισμών (Πρακτικό Επεξεργασίας Σ.τ.Ε. 645/77), υποχρεούνται να επιλαμβάνονται πλήρως της ουσίας της υποθέσεως, ακόμη και αν (όπως, άλλωστε, κατά κανόνα συμβαίνει) η κατ' αρχήν αρμοδιότητα έχει εκ του νόμου ανατεθεί μόνο στα υφιστάμενα κλιμάκια.

Κατά τη γραμματική της διατύπωσης, η τελευταία απάντηση της Διεύθυνσης Ε3 ήταν, πάντως, ορθή ως προς το ότι, κατά κυριολεξία, των προξενείων δεν προΐστανται οι κατ' ιδίαν Διευθύνσεις της κεντρικής υπηρεσίας, αλλ' ο ίδιος ο Υπουργός. Η προηγηθείσα παράκληση του Συνηγόρου του Πολίτη στηριζόταν στην πιθανολόγηση, ότι η εποπτική αρμοδιότητα του Υπουργού ασκείται (επ' ονόματί του) διά της καθ' ύλην πλησιέστερης Διεύθυνσης της κεντρικής υπηρεσίας, η οποία, άλλωστε, (θα έπρεπε να) εκπονεί τις αναγκαίες κατευθυντήριες οδηγίες και (να) διαθέτει πληρέστερη εξουκείωση με το αντίστοιχο αντικείμενο. Εν πάση περιπτώσει, όμως, εφ' όσον η Διεύθυνση Ε3 απέκρουσε την απ' ευθείας εμπλοκή της επικαλούμενη την κατά γράμμα κατανομή αρμοδιοτήτων, ο Συνήγορος του Πολίτη υποχρεώθηκε, πλέον, ν' απευθυνθεί στο Γ'ραφείο Υπουργού (έγγραφό μας από 13.5.2008), εισηγούμενος την παρέμβασή του προκειμένου να αιτιολογηθούν ή να επανεξετασθούν οι απορριπτικές απαντήσεις.

3. Ανταπόκριση του Διπλωματικού Γραφείου Υπουργού και της Διεύθυνσης Ε3

Με το υπ' αρ. πρωτ. 1771/11.6.2008 έγγραφό σας, για το οποίο και σας ευχαριστώ, ανταποκριθήκατε τάχιστα στην ανωτέρω παράκλησή μας, τονίζοντας, μάλιστα, ότι «το Υπουργείο συνεργάζεται με προθυμία με τον Συνήγορο του Πολίτη ... με στόχο την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη ... και εκτιμά τις υπηρεσίες που προσφέρει ο Σ.τ.Π. στον τομέα αυτό». Επί του προκειμένου, μας πληροφορήσατε ότι «η Ε3 Δ/ση ... απέστειλε, στις 26.5.2008, στα Γενικά Προξενεία [Αγ. Φραγκίσκου & Ν. Υόρκης] ορισμένες πρόσθετες διευκρινίσεις προς υποβοήθηση της επίλυσης των χρονίζουσών τριών υποθέσεων». Ευτυχώς για την εξέλιξη αυτή, η Αρχή (έγγραφό μας υπ' αρ. πρωτ. 6859.06.2.9/22.7.2008) απευθύνθηκε αμέσως μετά στην κατονομασθείσα Διεύθυνση, παρακαλώντας «για κοινοποίηση του διευκρινιστικού αυτού εγγράφου» της και για «ενημέρωση σχετικά με ενδεχόμενη ανταπόκριση των εν λόγω Προξενείων».

Το υπ' αρ. πρωτ. Φ.790/ΑΣ4234/12.8.2008 έγγραφο, με το οποίο η Διεύθυνση Ε3 απάντησε στην τελευταία αυτή παράκληση, αποτέλεσε, για τον Συνήγορο του Πολίτη, μίαν από τις οδυνηρότερες εκπλήξεις της δεκαετούς λειτουργίας του. Η εν λόγω Διεύθυνση:

- εκτιμώντας κατ' αρχήν ότι «επί του θέματος των τριών υποθέσεων ... έχει λάβει χώρα ευρύτατη αλληλογραφία ... με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς ... και έχουν δοθεί επαρκείς απαντήσεις»,
- εγκρίνει στην παράκληση του Συνηγόρου του Πολίτη «για κοινοποίηση του εγγράφου της Ε3 Δ/σης από 26.5.2008 προς τα Γ.Π. Νέας Υόρκης και Σαν Φρανσίσκο»,
- παραθέτει εδάφιο του άρθρου 4 § 5 ν. 3094/2003 υπογραμμίζοντας τον (κατά την άποψή της) κρίσιμο όρο («ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητεί ... κάθε έγγραφο ή άλλο στοιχείο για την υπόθεση»), και
- αποφαινεται ότι «το έγγραφο αυτό, αν και εκδόθηκε με αφορμή τις τρεις υποθέσεις ..., δεν αφορά σε καμία "υπόθεση" συγκεκριμένα. Αντιθέτως, το έγγραφο αυτό είναι επιτελικού χαρακτήρα, και συνδυάζεται με άλλες οδηγίες και εγκυκλίους που ρυθμίζουν γενικότερα ζητήματα και που έχουν εκδοθεί και από άλλα υπουργεία, στις οποίες δεν επιφέρει αλλαγές, αλλά είναι διασαφητικού χαρακτήρα. Το αίτημα ενημέρωσης του συνηγόρου σε τέτοιο εύρος, ξεπερνά τα όρια που θέτει η επικαλούμενη διάταξη, η οποία ρητά περιορίζει το αντικείμενο έρευνας "στην υπόθεση". Επομένως, δεν θεωρούμε ότι το εν λόγω έγγραφο εμπίπτει στην αναφερόμενη διάταξη»· τέλος δε,
- παραπέμποντας και πάλι σε άλλο (κατά την άποψή της) κατάλληλο εδάφιο («κατά την εξέταση εγγράφων ... δεν μπορεί να αντιταχθεί ο χαρακτηρισμός τους ως απορρήτων, εκτός εάν αφορούν την εθνική άμυνα, την κρατική ασφάλεια και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας») του άρθρου 4 § 5 ν. 3094/2003, επισημαίνει ότι «το ρυθμιζόμενο θέμα αφορά εφαρμογή νομοθεσίας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, το οποίο είναι και αρμόδιο να κρίνει τον βαθμό που το σχετικό έγγραφο θα πρέπει να θεωρηθεί απόρρητο».

4. Τα κρίσιμα ζητήματα ερμηνείας και εφαρμογής του ν. 3094/2003

Εν πρώτοις, η χρήση οριστικού άρθρου και ενικού αριθμού («έγγραφο ή άλλο στοιχείο για την υπόθεση») δεν θα ήταν δυνατό να θεωρηθεί ότι συρρικνώνει τη δυνατότητα πρόσβασης του Συνηγόρου του Πολίτη στον στενό κύκλο εγγράφων εκδοθέντων επί ατομικών περιπτώσεων. Ακόμη και αν η αρμοδιότητα ορισμού και επιλογής, του τί ακριβώς αφορά τη μίαν ή την άλλη (ή ουδεμίαν) υπόθεση, ανήκε σε οποιονδήποτε άλλον πλην του ιδίου του Συνηγόρου του Πολίτη (ιδίως δε στην ελεγχόμενη υπηρεσία), και πάλι δεν θα μπορούσε ν' ασκηθεί ερήμην του όλου συστήματος του ν. 3094/2003, το οποίο επιφυλάσσει στον Συνήγορο του Πολίτη ευρεία αρμοδιότητα διαμεσολάβησης, ακόμη και επί θεμάτων που εκφεύγουν των ορίων της μίας ή της άλλης ατομικής περίπτωσης (άρθρα 3 § 5 & 4 § 2: «διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις ... δύναται να επιληφθεί υποθέσεων αυτεπαγγέλτως»). Στο πλαίσιο αυτό, ακόμη και γενικής ή «επιτελικής» (κατά την ορολογία της Ε3) φύσεως έγγραφα εμπίπτουν, προφανώς, στη δυνατότητα πρόσβασης, εκτός αν είναι απόρρητα υπό τους ειδικούς όρους του ίδιου νόμου. Άλλωστε, όπως η ίδια η Ε3 συνομολογεί, το επίμαχο έγγραφο «εκδόθηκε με αφορμή τις τρεις υποθέσεις», οπότε η συνάφειά του προς αυτές είναι αυταπόδεικτη. Αλλ' ακόμη και αν η δυνατότητα του Συνηγόρου του Πολίτη περιοριζόταν σε στοιχεία αφορώντα ατομικές υποθέσεις με τη στενότερη δυνατή έννοια, και πάλιν η διερεύνηση και διευθέτησή τους δεν θα ήταν λυσιτελής, χωρίς γνώση των συναφών κεντρικών οδηγιών. Εν προκειμένω, ζητήθηκε το κείμενο των *ad hoc* οδηγιών της κεντρικής υπηρεσίας, ακριβώς ώστε να καταστεί σαφής η αντίστοιχη συμμόρφωση ή απόκλιση των προξενείων και να σχεδιασθούν αναλόγως τα επόμενα βήματα της διαμεσολάβησης του Συνηγόρου του Πολίτη, αν δηλαδή αυτά θα στραφούν και πάλι προς τα κατ' ιδίαν προξενεία ή προς την κεντρική υπηρεσία.

Οι οδηγίες της Ε3 αποτελούσαν άλλωστε, επί μακρόν, αντικείμενο μάταιης αναζήτησης: παρά τον περί του αντιθέτου σημερινό ισχυρισμό της («έχουν δοθεί επαρκείς απαντήσεις»), η εν λόγω Διεύθυνση ουδέποτε ευδόκησε να γνωστοποιήσει στον Συνήγορο του Πολίτη τις επί της ουσίας θέσεις της για την ερμηνεία και εφαρμογή του άρθρου 25 § 1 ν. 3421/2005. Στις αλληεπιδράσεις οχλήσεις, τόσο του Συνηγόρου του Πολίτη (αρχής γενομένης από το υπ' αρ. πρωτ. 3499.06.2.2/5.5.2006 έγγραφό μας) όσο και του ΓΕΕΘΑ (Φ.429.1/33/152731/Σ.583/12.4.2006: «οι συντονιστικές οδηγίες προς όλες τις προξενικές αρχές να εκδίδονται από την Διεύθυνσή σας σε κεντρικό επίπεδο ... ο αποσπασματικός τρόπος υποβολής των ερωτημάτων δεν βοηθά στην συντονισμένη, ενιαία και ομοιόμορφη αντιμετώπιση των αναφερόμενων προβλημάτων ... με εγκυκλιό σας ενημερώσετε όλες τις ελληνικές προξενικές αρχές να υποβάλλουν τα ερωτήματά τους προς την Διεύθυνσή σας, η οποία θα προβαίνει σε έκδοση συντονιστικών οδηγιών για τα θέματα που έχουν επιλυθεί»), η Ε3 ανταποκρίθηκε μόλις ένα πλήρες έτος αργότερα (Φ.791/ΑΣ2415/2.5.2007), και τούτο μόνο και μόνο προκειμένου να ισχυρισθεί «ότι τα Προξενία της χώρας μας ενεργούν εφαρμόζοντας τις αποφάσεις των διαφόρων Υπουργείων τα οποία εκπροσωπούν κατά περίπτωση ... η Ε3 Διεύθυνση δεν έχει αρμοδιότητα άμεσης παρέμβασης». Εξ αυτού ακριβώς του λόγου ο Συνήγορος του Πολίτη, αμέσως μόλις πληροφορήθηκε (έγγραφό σας υπ' αρ. πρωτ. 1771/11.6.2008) ότι «η Ε3 Δ/ση ... απέστειλε στα Γενικά Προξενία ορισμένες πρόσθετες διευκρινίσεις προς υποβοήθηση της επίλυσης των χρονιζουσών τριών υποθέσεων», έκρινε απολύτως αναγκαία την πληροφόρησή του για το λεπτομερές περιεχόμενο των «διευκρινίσεων» αυτών, παρίσταται δε ανεξήγητη η επιφύλαξη, με την οποία η Ε3 αντιμετωπίζει την πρόσκληση για γνωστοποίηση των επί της ουσίας απόψεων, στις οποίες η ίδια επί τέλους φαίνεται ότι κατέληξε. Επί πλέον, η επιφύλαξη αυτή αποτελεί προσβολή σε βάρος του Γραφείου Υπουργού, καθ' όσον αφ' ενός απολήγει σε απόκρυψη εκείνου ακριβώς του εγγράφου, το οποίο σεις είχατε επικαλεσθεί προς απόδειξη της μέριμνας του Υπουργείου «με στόχο την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη», αφ' ετέρου εμφανίζει ως κενή περιεχομένου τη διαβεβαίωσή σας ότι «το Υπουργείο συνεργάζεται με προθυμία με τον Συνήγορο του Πολίτη». Αποτιμώντας, άλλωστε, ρητώς ως λήξαν («έχουν δοθεί επαρκείς απαντήσεις») το ζήτημα της σχετικής πρακτικής των δύο Προξενίων, και μη απαντώντας καν στην παράκλησή μας για «ενημέρωση σχετικά με ενδεχόμενη ανταπόκριση» αυτών, η Ε3 διαψεύδει ακόμη και τη ρητή δική σας διαβεβαίωση («απέστειλε στα Γενικά Προξενία ορισμένες πρόσθετες διευκρινίσεις προς υποβοήθηση της επίλυσης των χρονιζουσών τριών υποθέσεων») ότι οι επίμαχες ατομικές υποθέσεις αντιμετωπίζονται εισέτι ως δεκτικές επίλυσεως.

Κατά δεύτερο λόγο, η απάντηση της Ε3 θέτει θέμα απορρήτου λόγω «εθνικής άμυνας», ως εάν αρκούσε, ως οργανικό κριτήριο απορρήτου, η εμπλοκή του ομωνύμου Υπουργείου. Εδώ, κατ' αρχήν, αρμόζει η ίδια ως ανωτέρω αντίκρουση, ότι αρμόδιος για την ερμηνεία των περί απορρήτου διατάξεων του ν. 3094/2003 είναι ο ίδιος ο Συνήγορος του Πολίτη. Ακόμη, όμως, και αν ετίθετο ζήτημα επίκλησης απορρήτου από την ελεγχόμενη υπηρεσία, τούτο θα μπορούσε να προβληθεί μόνον από την κορυφή της οικείας ιεραρχίας: εν προκειμένω, το επιχείρημα της Ε3 («το ρυθμιζόμενο θέμα αφορά εφαρμογή νομοθεσίας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, το οποίο είναι και αρμόδιο να κρίνει τον βαθμό που το σχετικό έγγραφο θα πρέπει να θεωρηθεί απόρρητο») καταντά και επί της ουσίας αυτεπίστροφο, καθώς το ίδιο το ΓΕΕΘΑ όχι μόνο δεν έχει καν διανοηθεί να υπαγάγει τα στρατολογικά ζητήματα στο απόρρητο «εθνικής άμυνας», αλλ' ήδη ευθύς εξ αρχής ανταποκρίθηκε και ανταποκρίνεται επιμελέστατα στις σχετικές παρακλήσεις του Συνηγόρου του Πολίτη, εκθέτοντας έγκαιρα και εμπεριστατωμένα τις απόψεις του εφ' όλων των σχετικών θεμάτων. Η Ε3 εμφανίζεται, έτσι, όχι μόνο να υπερακοντίζει ακόμη και τους καθ' ύλην αρμοδίους στην τήρηση του υποτιθεμένου απορρήτου, αλλ' επί πλέον να προβάλλει το καινοφανές επιχείρημα, ότι νοείται καν απόρρητο επί κειμένου το οποίο απλώς ερμηνεύει ή διευκρινίζει ισχύουσες διατάξεις. Από την περιγραφή του επίμαχου εγγράφου («είναι επιτελικού χαρακτήρα, και συνδυάζεται με άλλες οδηγίες και εγκυκλίους που ρυθμίζουν γενικότερα ζητήματα και που έχουν

εκδοθεί και από άλλα υπουργεία») θα μπορούσε, ενδεχομένως, να συναχθεί το ενδεχόμενο σώρευσης των ζητούμενων στοιχείων με άλλα, άσχετα και πιθανώς απόρρητα εξ άλλης αιτίας (λ.χ. «διεθνείς σχέσεις της χώρας»). Στην περίπτωση αυτή, όμως, η Ε3 θα μπορούσε να έχει κάνει λόγο για μερικό απόρρητο, κοινοποιώντας στον Συνήγορο του Πολίτη τουλάχιστον εκείνα τα μέρη του εγγράφου, τα οποία αφορούν τη χορήγηση προξενικού πιστοποιητικού ιδιότητας μονίμου κατοίκου εξωτερικού για στρατολογική χρήση.

Προκρίνοντας, αντ' αυτού, την πλήρη άρνηση πρόσβασης σε ολόκληρο το έγγραφο, η Διεύθυνση Ε3, συνεπής προς την ευθύς εξ αρχής παρατηρηθείσα στάση της, ήδη παρακαλύδει κάθε περαιτέρω διαμεσολάβησή μας για τις συγκεκριμένες ατομικές υποθέσεις (αναφορές υπ' αρ. πρωτ. 6859/2006, 8646/2006 & 15379/2006). Έχοντας, έτσι, εξαντλήσει κάθε χρονικό και ουσιαστικό περιθώριο αποτελεσματικής παρέμβασης, ο Συνήγορος του Πολίτη δεν φαίνεται να διαθέτει πλέον άλλη δυνατότητα, παρά μόνο το να εκθέσει τα ανωτέρω «προς τον καθ' ύλην αρμόδιο Υπουργό» (άρθρο 4 § 5 ν. 3094/2003), προκειμένου να εξετασθεί αρμοδίως η συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 4 § 10-11 ν. 3094/2003. Πέραν αυτού, το ενδεχόμενο εφαρμογής του άρθρου 4 § 6 ν. 3094/2003 («ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να δημοσιοποιήσει τη μη αποδοχή των προτάσεών του, εφόσον κρίνει ότι δεν αιτιολογείται επαρκώς») θα εξαρτηθεί από την προσοχή της οποίας θα τύχει το παρόν έγγραφο. Σας ευχαριστώ και πάλι για τη συνεργασία.

Με τιμή,

Ανδρέας Τάκης

Κοινοποίηση:

Υπουργό Εξωτερικών
Κυρία Ντόρα Μπακογιάννη
Ακαδημίας 3, 106 71 ΑΘΗΝΑ

Βουλή των Ελλήνων
Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών & Διαφάνειας
Μέγαρο Βουλής, 100 21 ΑΘΗΝΑ

Υπουργείο Εξωτερικών
Γραφείο Γενικού Γραμματέα κ. Αρ. Αγαθοκλή
Ακαδημίας 3, 106 71 ΑΘΗΝΑ

Υπουργείο Εξωτερικών
Γραφείο Νομικού Συμβούλου
Ακαδημίας 3, 106 71 ΑΘΗΝΑ

Γενικό Επατελείο Εθνικής Άμυνας
Διεύθυνση Στρατολογικού / Τμήμα Νομοθεσίας
Στρατόπεδο Παπάγου, 115 25 ΑΘΗΝΑ

EMBASSY OF GREECE
2217, Massachusetts Avenue N.W.
WASHINGTON D.C. 20008
U.S.A. - Η.Π.Α.

Αναφερόμενους πολίτες (αναφορές 6859/2006, 8646/2006, 15379/2006)